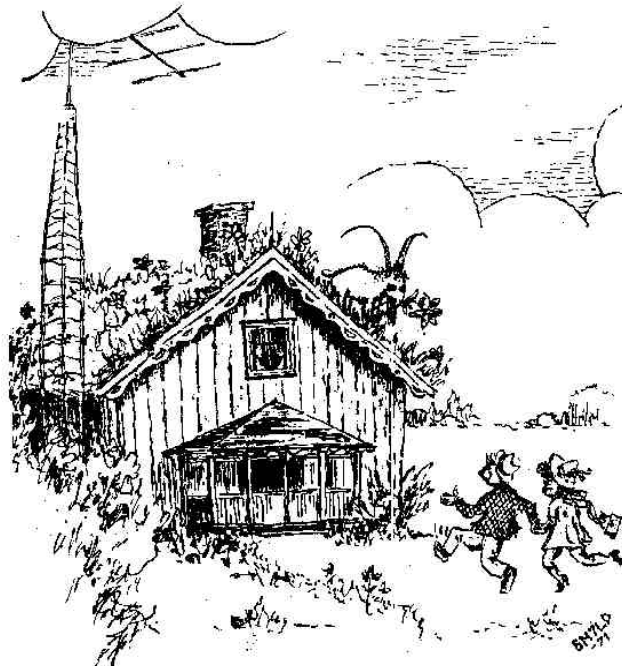
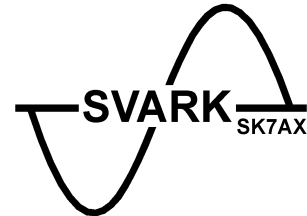

SVARK-nytt

årgång 19

nr 3 - 2005

2005-08-30

Höstnummer

Loppmarknad den 17 september!

Södra Vätterbygdens Amatörradioklubb

**Södra Vätterbygdens
Amatörradioklubb**

Box 2035
561 02 Huskvarna
Tel: 036-14 16 99
Pg: 11 43 15-5
www.sk7ax.se
e-mail: sk7ax@ssa.se
Klubblokal: Vissmålen, Huskvarna

Styrelsen**Ordförande:**

SM7UGO Magnus Peterson
036-911 62, sm7ugo@ssa.se

Vice ordförande:

SM7WNK Anders Eriksson
036-280 41 sm7wnk@spray.se

Kassör:

SM7HCW Lars-Olof Rosell
036-17 60 81, sm7hwc@ssa.se

Vice kassör:

SM7WUN Jonas Lundgren
036-18 74 06, sm7wun@ssa.se

Sekreterare:

SM7VRI Ebert Lööv
036-37 78 36, sm7vri@ssa.se

Ungdomsledare:

SM7YWF Rebecka Carstensen
036-221 23, sm7ywf@hotmail.com

Suppleant:

SM7NUC Anders Lagerström
036-37 84 69,
anders.lagerstrom@swipnet.se

Suppleant:

SM7VHK Mikael Dahlén
036-14 48 56

Kommittéer**KV-rig och antenner:**

SM7HCW Olof

UHF, VHF-rig och antenner:

xx

Trädgård:

SM7VHK Mikael, SM7UXU Christer

Material:

SM7RIN Ingemar

QSL-kort:

SM7HCW Olof
SM7EH Gösta

Samband:

SM7NTJ Lorenz, lorentz@bet.se
0140-25080

**Anropssignaler o
tillstånd**

Klubbstationssignal, SK7AX
SM7HCW Olof

Repeater R6, 145.750 MHz

SK7RGI "Gubben"
QTH: Taberg, 1 mil söder Jönkö-
ping
SM7FEJ Lars

Repeater RU6, 434.750 MHz

SK7RGI "Gumman"
QTH: Huskvarna
SM7RIN Ingemar

Repeater 10m, 29.680 MHz

SK7RGI
QTH: Jönköping/Huskvarna
SM7LQQ Ulrik

SSA-Bulletinen**SK7SSA**

Söndagar kl 19.00 SNT

SK7RGI - R6 -145.750 MHz
SK7RGI - RU6 - 434.750 MHz

Operatörer:

SM7NDX Jan (ansvarig)
SM6DYD Sven-Bertil
SM7RIN Ingemar
SM7UGO Magnus

SM7**DL7: SM7EQL**

Bengt Falkenberg
Blomstervägen 6
225 93 LUND
046-247342
sm7eql@ssa.se

vDL7: SM7CZL

Bertil Nordahl
Sturegatan 13
241 31 Eslöv
0413-16558
sm7czl@ssa.se

SSA:s**Avstörningsfunktionär
i norra SM7**

SM7HKM
Bruno Karlsson
Brinkgatan 3
573 42 Tranås
Tel: 0140-158 31

SVARK-NYTT**Ansvarig utgivare:**

SM7UGO Magnus Peterson

Redaktör:

SMØFDO Lars-Erik Jacobsson
Ringvägen 10
137 34 Västerhaninge

Telefon: 08-500 102 60

e-mail: svarknytt@chello.se

Artiklar o bilder mottages via e-mail.
Diskett eller CD går också bra. Dis-
ketten skall i så fall vara formaterad
för PC. Eventuella inscannade bilder
skall helst vara sparade som jpg, gif,
mm. Om bilder ej finns på diskett så
kan jag scanna dom.

Eventuella annonser från företag mot-
tages enligt överenskommelse, re-
daktionen kan stå för tillverkningen för
en mindre kostnad. Ring för pris-
förslag.

Radannonser är för medlemmarna i
SVARK **GRATIS!!!**

Eftertryck ur tidningen är tillåtet om
källan anges.

SVARK's hemsida

Webmaster:
SM7XUF, Göte Lindström
sm7xuf@ssa.se

SVARK's hemsida
www.sk7ax.se

LOPPMARKNAD PÅ SVARK !

Lördagen den 17 september kl. 10.00 - c:a 14.00
Visning från kl. 09.00

Den 17:e september är det åter dags för loppmarknad på SVARK, Södra Vätterbygdens Amatör-radioklubb, strax söder om Huskvarna.

Vi öppnar för visning kl 9:00 och försäljning 10:00.

Som vanligt kommer man att kunna hitta allt, både med och utan anknäytning till elektronik och radio. Det hela beräknas pågå till framåt 14-tiden.

Förutom SVARK själva kommer ett antal olika företag och privata säljare att finnas på plats, liksom servering av något att stoppa i magen. För Dig som önskar sälja själv är det nu hög tid att boka en plats och eventuellt bord. Skicka ett mail till ingemar.em@telia.com (en viss provi-sion tas ut).

Vägbeskrivning:

Från E4: Sväng av Rv.31 mot Nässjö vid Ekhagsrondellen och uppför den långa backen. I svackan på andra sidan kullen - sväng vänster mot "Åkarp/Vissmålen". Efter ytterligare ett par km, strax efter att skogen börjat, syns SVARK på vänster sida.
Från Rv31: Mellan Tenhult och Jönköping en knapp km efter att ha passerat Rogberga k:a, sväng höger mot "Åkarp/Vissmålen". Efter ytterligare ett par km, strax efter att skogen börjat, syns SVARK på vänster sida.

SM7UGO, Magnus
tel. 036 - 911 62
sm7ugo@ssa.se

VÄLKOMMEN!

Bingolotto

Det är nu ett tag sedan vi skrev något om Bingolotto, och man kan väl säga att luften något gick ur när inte längre klubben kunde sköta prenumerationstjänsten, samt när programmet bytte sändningstid.

Intäkterna till klubben är numera långt under hälften mot tidigare, så någon större inkomstkälla är det inte längre.

Prenumeration görs numera direkt till Bingolotto.

Det fungerar som tidigare, d v s man får lotter för fyra veckor i taget, Betalningen kan man sköta via postgirot eller autogiro.

Klubben får samma vinst per lott som tidigare, vilken är nära hälften av lottpriset. Så om du vill stödja klubben ekonomiskt anmäler du dig till Bingolotto

VIKTIGT.

För att vinsten skall gå till klubben, skall klubbens namn fyllas i.

Talongen finns på baksidan av lotten. Fyll i denna och var noga med klubbens namn, det är detta som gör att klubben får vinsten av ditt köp.

Klubbens namn är:

S Vätterbygdens Amatörradioklubb,
(skriv EJ Södra i början eller SVARK,
för då hittar de ej namnet).

Anmälan kan också göras via nätet på www.bingolotto.se

BINGO LOTTO SVARSKORT PRENUMERATION

Jag vill emottå Sveriges förenings- och samfundliga tävlingarnas (Svenska) lotteri.
C:a 100 000 000 kr i vinst per år. Bidraget till Svenska Spel. Bidraget till Svenska Spel. Bidraget till Svenska Spel.

Lotterna kostar normalt 40 kr/st* och kommer i brevlådan varje månad.
*Och det finns även andra typer av lotterier och spel.

Jag beställer 4 st 3 st 2 st 1 st lotter per vecka.
De veckor dubbelloten finns vill jag dessutom ha st dubbelloten.

Alternativ 1
 Jag vill betala med autogiro
Alternativ 2
 Jag vill betala mot faktura

Jag vill stödja st Sverigelotter per utskick (ca 400)

Kräftfest

Kräftskiva på SVARK

Tisdagen den 23 augusti var det kräftskiva på SVARK. Jan/SM7NDX och Margareta / SM7UDX höll i trådarna. Det var en fin sommarkväll och det hade ordnats med långbord i trädgården för de ca 15 SVARK-are som kom till festen. Det var en trevlig afton med goda kräftorna och tilltugg. Synd bara att inte flera SVARK-are dök upp, men nästa år måste vi göra lite mera reklam så kommer förhoppningsvis dubbelt så många.

Olof / SM7HCW

FEJ-mobilen

Som säkert många inte kunnat undgå, har FEJ införskaffat ett mycket lämpligt fordon för mobil radioverksamhet, t ex samband mm.

Här har han lastat in vad som tänkas kan behövas i form av radioapparater och tillbehör:

En mycket bra idé för den aktive amatören!

Stugvärdar.

Tisdag	30 aug	SM7TOG	Jonny
Tisdag	6 sept	SM7XUE	Andreas
Tisdag	13 sept	Sven-Göran Larsson	
Tisdag	20 sept	SM7VHK	Mikael
Tisdag	27 sept	SM5DQC	Östen
Tisdag	4 okt	SM7WNK	Anders
Tisdag	11 okt	SM7BVO	Rolf
Tisdag	18 okt	SM7UXU	Christer
Tisdag	25 okt	SM7HCW	Olof
Tisdag	1 nov	SM7XUF	Göte
Tisdag	8 nov	SM7NYM	Jonny
Tisdag	15 nov	SM7WUN	Jonas
Tisdag	22 nov	SM7EH	Gösta
Tisdag	29 nov	SM7RIN	Ingemar
Tisdag	6 dec	SM7LZQ	Thorbjörn
Tisdag	13 dec	SM7UGO	Magnus
Tisdag	20 dec	SM7NDX	Jan
Tisdag	27 dec	SM7WUM	Jonathan

15-talet deltagare samlade kräftorna. T v ser vi Anders -NUC. Maggan -UDX och Ebert -VRI..

Översta bilden: Sommarkvällen var varm så det passade bra med långbord i trädgården. Bilden längst t v: Albin Eliasson var yngste kräftätare.

Loppmarknaden på SVARK

Den återkommande loppmarknaden är i år bestämd till Lördagen den 17 septmber kl 10.00

Till denna tillställning behövs ett antal "hjälpredor", dels till sortering, märkning, utprovning före loppmarknaden. På själva loppmarknaden behövs också ett antal som kan sälja, vara till hjälp i köket och på parkeringen.

Att vi själva har bra saker till försäljning är viktigt för klubbens ekonomi och för att besökarna skall bli nöjda. Därför efterlyser vi prylar till klubbens försäljning, vilka kan göra det hela intressant för besökarna. Kolla därför gärna på ditt jobb eller hos andra firmor som kan tänkas ha överskott! Leta också i dina egna gömmor!

Kontakta Magnus, SM7UGO,
sm7ugo@ssa.se

En VHF-rapport

Fredagen den 12 augusti var vi några SVARKare som försökte oss på att köra meteorscatter. Runt detta datum återkommer meteorskuren Persiderna varje år. Det var förutspått att toppen skulle komma runt 19-tiden.

Tyvärr visade det sig att toppen hade varit tidigare på dagen och vi körde mellan 18 och 24. Resultatet blev därför inte mer än 7 QSO, en schweizare, två fransmän, en ryss, en polack och två italienare. Längsta QSO:et var med IK4PMB i JN54 och avståndet var ca 1500 km. Deltog gjorde UGO, UGG, VHK, WUN, HCW.

SVARK har kört sitt första EME QSO med JT65-mode. Detta skedde den 18 augusti 2005 strax före midnatt, motstation var UA4AQL. JT65 ingår som en av de moder man kan köra i K1JT:s program WSJT. Programmet är det samma som används för att köra meteorscatter, men då men en mode som kallas FSK441.

Jag åkte upp till klubben på torsdags kvällen för att lämna av lite prylar till loppmarknaden och såg att månen hade kommit upp strax ovanför horisonten.

Detta sågs som ett ypperligt tillfälle att testa att köra EME eftersom antennerna ogärna låter sig eleveras allt för högt för tillfället. Jag började med att utnyttja eko funktionen i WSJT, vilket innebär att man sänder ut en ton och därefter lyssnar efter eventuellt eko från månen. Det tar 2-3 sekunder för radiosignalen att ta sig fram och tillbaka så man har ganska gott om tid att höra sitt eget eko.

Efter en kort stunds finjustering av antenrickning så kunde jag se att programmet kunde detektera mina ekon från månen. Frågan var nu var man skulle lyssna för att höra några CQ.

Tack vare DX-clustret så konstaterade jag att 144.134MHz skulle

kunna vara värt att lyssna på. Efter några minuters lyssning så tyckte sig programmet höra en station. UA4AQL i QSO med en italienare hördes. Ytterligare några minuter senare så började ryssen ropa CQ igen och då var det min tur. 10 minuter senare så var första QSO:et med JT65 klart!

Vill du veta mer om EME och meteorscatter, kom upp till klubben så kan jag ge en kort demonstration.

Mer info finns också på internet.

WSJT:

<http://pulsar.princeton.edu/~joe/>

K1JT/

Meteorscatter m.m.:

<http://www.meteorscatter.net/>

73 de Magnus, SM7UGO

En duktig mastklättrare

I början av sommaren blåste det kraftigt på klubben. Koaxialkablarna till stora masten lossnade från sina förtöjningar och vajade fritt för vinden. Risken var stor att de skulle gnidas sönder mot stagwirarna och att byta kabel på antenner som sitter 35 m upp är inte så lätt.

Det var svårt att få tag på en mastklättrare på klubben så jag ringde Mattias Axelsson på SAAB Training Systems i Huskvarna. Mattias har tidigare hjälpt oss med mastarbeten på klubben så han förstod genast problemet och vilka följderna kunde bli om det inte felet åtgärdades i tid.

När arbetsdagen på SAAB var slut åkte Mattias direkt till SVARK och klättrade upp i masten för att åtgärda felen. Efter en dryg timmas arbete var allt klart.

Den enda belöning Mattias ville ha var en dricka men så har han också varit scoutledare i flera år så han är van vid att jobba ideellt.

Tack Mattias för ännu en fin insats.

Olof / SM7HCW

Till SSA Box 45 191 21 Sollentuna	Anskan SSA den:	
ANSÖKAN OM TELEGRAFIINTYG		
Härmed ansöker undertecknad om Telegrafintyg för morsesignalering		
Nivå A - 80 takt ☐	Nivå B - 60 takt ☐	Nivå C - 40 takt ☐ Nivå D - 25 takt ☐
Efternamn och samtliga förnamn (tilltalsnamn understruket)		Personnummer (10 siffror) eller födelsedatum
Bostadsadress (gata, nr, uppgång, trappa etc)		Telefon bostaden

Nytt Certifikat!

Ja nästan. Nu kan man ansöka om SSA frivilliga telegrafintyg som finns i klasserna A, B, C och D.

Detta motsvarar i princip kravet för de gamla certifikatklasserna som fanns för ett antal år sedan.

Krav.

A=80-takt

B=60-takt

C=40-takt

D=25-takt

Provet är en text som oberoende av takt skall ta tre minuter i mottagning.

Både sändning och mottagning ingår i provet.

Provet skall utföras av SSA godkänd provförrättare, och gäller vid tex sökande av tillstånd i ett land där telegrafikravet finns kvar. Det är ju också en merit och prydnad för shacket

Kolla med din provförrättare, eller på www.ssa.se/sektion_utb

Smén i Daräng vid sin ässja.

Smén i Daräng med sin bil nr två. En Renault Furgonett 1948 års modell. Den hade jag penselmålat i två färger. Klen konstruktion som ofta gick sönder.

Börje minns tillbaka...

Hej alla SVARK:are! Det är DAO som totar ihop några rader. Jag blev ombedd att skriva lite om min far, Gustav Andersson, men han kallades alltid "smén i Daräng", både av sig själv och andra.

De som tror att detta handlar om radio kan sluta läsa redan här!

Jag visade ju lite smalfilm från smedjan på föreningsmötet i slutet av maj.

Far var smed och hovslagare i Daräng från 1928 till 1979. Fast hästkoning gjorde han inte de sista 10 åren. Jag liksom växte upp i smedjan, och hjälpte till då och då när man kommit hem från skolan.

Jag fick en del skäll av läraren för jag kom med svarta händer till skolan. Vi hade inget skarpare tvättmedel än såpa och nagelborste, så mycket sot satt fast på fingrarna ändå. Det var synd att inte far lärde oss lite stolthet.

Vi sme-barn (jag hade två systrar också) kände oss alltid mindervärdiga gentemot kamraterna, alla övriga i den lilla skolan Apelskift hade lantbrukare som föräldrar, de hade gårdar, hästar och många kor. Vi hade bara ett litet torpställe, två kor, gris och höns, det

var mammas jobb att sköta dom. När far var i stan eller hos bönderna och skodde hästar, var smedjan en riktig experimentverkstad, då även en del kompisar var med. Jag gjorde en ångmaskin bl. a. lite primitiv, men dubbelverkande, fungerar och finns kvar ännu, jag var 13 år då.

Vi roade oss ibland med att fylla plåtburkar med gas från svetsen, tände med tändstift och kabel till en tändmagnetapparat. Gissa om det small? Det var väl då mina hörselskador började.

Far hade ingen 8-timmars arbetsdag, det blev många sena kvällar, vilket bekymrade mamma en del. Men han hade tid för sin hobby, att greja med musikinstrument. Han byggde instrument när han var yngre, han var mycket i Filadelfiaförsamlingens sång och musikgrupp i Habo kyrkby. Sång och musik var hans stora glädjeämne, han sjöng och spelade nästan ända till slutet, fast då blev det mest cittra i stället för fiol.

Smén i Daräng blev 91 1/2 år. Smedjan står ännu kvar, en liten bit in på vägen där det står Habo kyrka, 3 km från Falköpingsvägen mitt mellan Jönköping och Mullsjö.

Ha en skön höst! 73 de DAO/Börje.

SA8M/MM, arctic expedition med s/y myjoy.

Många långseglare ser amatörradion som en nödvändighet (till både nytta och nöje). Under senare år har många avlagt certifikatprov.

Följ deras färd på hemsidan. I år preparerar de sig för nordostpassagen. 22 juni 2007 skall de följa Nordenskiölds spår från samma datum 1878.

I en modern expedition finns det mesta när det gäller kommunikation. Förutom amatörradio används marin kortvåg och VHF, satcom, cellphones. På amatörradion används Pactor III för e-mailtrafik över kortvåg. SSB körs enligt frekvenser som man kan hitta på hemsidan, men passningen är oregelbunden, då navigering går i första hand.

<http://www.myjoy.tv/>
och
http://www.odell.se/go_myjoy.html

Operatörer:
SAØAET, Rickard
och
SAØAEE, Eric

Vid föreningsmötet Tisdagen den 24 maj 2005 visade SM7DAO, Börje film och berättade om sin far och hans arbete som smed.

Från vänster. Börje SM7DAO, Anders SM7NUC och Ingmar SM6DHW.

Bild: Magnus, SM7UGO

Lite aktiviteter under sommaren...

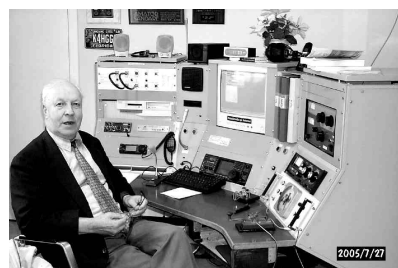
I år var det 10-årsjubileum på Bolmen fieldday.

Vi var några stycken ifrån SVARK som var där, men det gick inte så bra denna gången i klubbtävlingen inom 5-kampen, vi blev 3:a med vårt enda lag medans SK7HW hade två lag och tog 1:a och 2:a plats med dessa. Däremot var SVARK väl representerat på prispallen då det gäller tipspromenaden: "Guld" SM7NDX, "Silver" SM7UDX och "Brons" SM7LZQ, dessutom på barnens "Brons" -NDX Junior, Albin.

Vädret var inte det bästa, men trevligt hade vi ändå - som vanligt!

Under vår vistelse i Stockholm i slutet av juli tittade jag in på Tekniska Museet under tiden som XYL och dottern tillfredsställde shoppingbehovet. På väg dit hade jag QSO med Janne, SM7NDX, som låg i hamn inne i Stockholm med familjen.

"Zäta Tore" på SKØTM

Jag hade givetvis SKØTM i sikte, men visste ingenting om vilka tider som man bemannade stationen. Inte visste jag heller var i lokalerna man kunde hitta stationen, men efter många frågor till olika personal kunde jag så småningom hitta en liten anonym skylt, och in i ett litet undagömt rum satt SMØZT, Lennart, och rattade IC-756:an.

Han välkomnade mig och sa att egentligen är stationen inte bemannad vid den tid jag kom, men att han ganska ofta ändå brukade titta in och lyssna över banden och samtidigt möjliggöra för intresserade att få en inblick i hobbyn.

Lennart tycker att det inte bara är ett bra sätt att visa upp hobbyn för allmänheten, utan också ett bra sätt att möjliggöra för sändaramatörer som inte kan sätta upp antenner hemma eller av andra skäl inte kan köra ifrån eget QTH att kunna vara aktiva med sin hobby. Han har bl.a. försökt stimulera oss här i SVARK att få igång en motsvarande station i radiomuséet inne i Jönköping. Har vi underlag för det? Finns intresse att kunna dra igång något i mindre skala? Jag vet att vi ventilerat detta på klubben tidigare. Kanske dags att kolla förutsättningarna i dagsläget?

En del radiokörande har det också blivit ifrån fritids-QTH på Tjörn. Bland annat har jag deltagit i en del skojiga tester. Månadstesten på kortvåg är verkligen kul, den borde fler i klubben sätta upp som mål att vara med i. Vi brukar vara 4-5 SVARK:are i CW-delen men SSB-delen verkar jag vara ensam i, fler är välkomna i båda delarna!

AM-testen är också jätteskojig. Jag har varit med några gånger, men i år körde jag portabelt med en helt nygjord mobilantenn som jag färdigställde dagen innan testen. Det fungerade utmärkt. Det är en 4,5 meter

4,5 m hög antenn !

hög vertikal som jag gjort av ett metspö, varpå jag lindat en spole i botten och sedan fortsatt med spirallindad tråd upp till toppen. Totalt är det lite drygt 20 meter tråd som stäms av med hjälp av AH-4:an i bagagutrymmet. Folk som såg mig nere vid stranden undrade säkert varför jag placerat metspöet bak på bilen, och inte stod på bryggan och metade som vanligt folk.

Nu senast var jag med i SSA:s portabeltest, också det ifrån Tjörn. Det var premiär i den testen för min del, och det var verkligen skoj.

Med enkla medel kan man köra riktigt långt även på 80 metersbandet under dagtid. Jag körde 3,5 Watt med min FT-817 och en 30 meter lång tråd samt en liten accumulator på 15 Ah. Verkligen en kul test som jag hoppas kunna vara med i fler gånger. Den går varje maj och augusti, och kanske även du kommer med nästa gång?

Visst är det en fantastisk hobby vi har? Kör radio!

73 de SM7LZQ - Thorbjörn

Rapport från besök på radiostationen Grimeton.

På dagen 80 år efter invigningen av storradiostationen hölls en ny högtidlig invigning. Denna gång firades att Grimeton nu finns på UNESCO:s världsarvslista samt att ett nytt besökscentrum öppnades.

På listan finns ett antal kultur- och naturobjekt i världen som har ett särskilt universellt värde och därför utgör en del av mänsklighetens gemensamma arv. På världsarvslistan finns ca 800 objekt varav 13 stycken i Sverige.

Svenska världsarv är:

- 1991 Drottningholm
- 1993 Birka-Hovgården
- 1993 Engelsbergs bruk
- 1994 Hällristningarna i Tanum
- 1994 Skogskyrkogården, Stockholm
- 1995 Hansestaden Visby
- 1996 Gammelstadens kyrkstad, Luleå
- 1996 Lapplands världsarv Laponia
- 1998 Örlogsstaden Karlskrona
- 2000 Höga Kusten
- 2000 Odlingslandskapet på södra Öland
- 2001 Falu Koppargruva
- 2005 Varbergs radiostation SAQ, Grimeton

Varbergs radiostation i Grimeton byggdes åren 1922-24 för att förbättra kommunikationerna med USA. Stationen var en av ett antal som ingick i ett världsomspännande nät av långvågs-stationer. Alla var utrustade med den revolutionerande teknik som utvecklats av svensk-amerikanen Ernst Alexandersson. Idag är Grimeton den enda i detalj bevarad och ännu kördugliga stationen i det ursprungliga nätet. Detta är fullständigt världsunik!

Invigningen den 2 juli 1925 för rättades under pompa och ståt av kung Gustaf V. Ernst Alexandersson var naturligtvis också på plats. Alla män bar hög hatt. Antalet närvarande kvinnor var enligt gamla fotografier i minoritet.

Stationshuset är uppfört i nyklassisk stil och antensystemet består av 6 st 127 m höga antenntorn. Tornen står med 380 m mellanrum och är upptill försedda med 46 m breda tvärramar.

Åtta antennlinor löper parallellt och längden blir ca 2 km. Till en början användes frekvensen 16,7 kHz (18000 m:s våglängd), men höjdes senare till nuvarande 17,2 kHz (17442 m). Observera den extremt låga frekvensen! Detta är innan man ännu kände till vågutbredningsförhållandena på kortvågen och dessutom fanns inga möjligheter att generera korta vågor med högre effekter. Långa vågor ansågs vara enda vägen att uppnå garanterad trådlös förbindelse mellan kontinenterna.

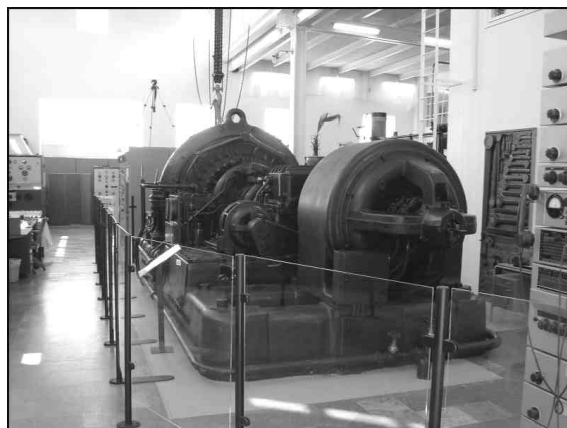
Dessa sändare utrustade med s.k. Alexandersson-alternatorer tillhör en för-elektronisk era. Högfrequensen genereras av en elektromekanisk generator. Till den autentiska miljön hör förutom stationsbyggnaden och den imponerande multipleantennen ett antal driftsbyggnader samt radiobygnaden där de anställda bodde

Stationsbilen en Chevrolet av årsmodell 1931 finns också kvar i ett välputsat skick.

Mottagarstationen byggdes i Kungsbacka. Antennen var där 13 km lång och bars upp av isolatorer skruvade i trästolpar. Själva telegramexpeditionen utfördes av Göteborgs telegrafstation. Inget av mottagarstationen finns kvar.

Det installerades två alternatorer i Grimeton om vardera 200 kW. En av dessa finns kvar fullt funktionsduglig idag. En motor driver via en växellåda en diskusformad skiva vars periferi har slitsar. Skivan roterar i ett kraftigt magnetfält. Motor är en asynkronmotor på 600 hkr (440 kW). Ett aggregat väger ca 50 ton. I Europa byggdes aggregaten för våglängder mellan 12500m till 28800m. Det fixades genom att välja lämpligt antal poler på motorn, utväxling i växellådan och antalet slitsar på skivan.

I Grimeton valdes 976 poler på skivan och en växel 1:2,973. Motorns varvtal med nätfrekvens 50 Hz är

nominellt 711,3 rpm vilket ger skivans rotationshastighet till $711,3 \cdot 2,973/60$ rps = 35,2449 rps.

Slitsarna på skivan passerar då en fast punkt med frekvensen $35,2449 \cdot 976/2$ Hz = 17,1995 kHz vilket är utfrekvensen hos SAQ-stationen. Frekvensen blir alltså direkt beroende av varvtalet på drivmotorn. Hastighetsregulatorn för motorvarvtalet är då betydelsefull för frekvensstabilitet och drift. Motorn är släpringad och dess moment och därmed eftersläpning styrs genom att ändra resistansen på anslutna motstånd till rotorn.

Enligt uppgift avviker varvtalet mindre än 1 promille (ca 17 Hz) mellan tomgång och full last. Skivan har en diameter på 1,6 m och en kantjocklek på 7,5 cm.

Hur alstras då högfrekvensen? Jo, skivan vars periferi-hastighet är ca 640 km/h är försedd med slitsar och mellan slitsarna har en fyllning med icke-magnetiskt material gjorts för att minska luftmotståndet. Skivans slitsar roterar i ett kraftigt DC-matat magnetfält. Runt skivans kant greppar också järnkärnor av lamellplåt. Tunna luftspalter finns på båda sidorna. Då skivans slitsar passerar förändras den magnetiska reluktansen och flödet i järnkärnorna ändras i den takt slitsarna passerar. I spolar på kärnorna induceras då en växelspanning med frekvensen 17,2 kHz.

Genom serie/parallellkoppling erhålls en spänning som i en högfrekvens-transformator transformerar upp till 1200-1500 V innan den förs till antennen.

Ett av de 6 st 127 m höga antenn-tornen. Tvärarmen är 46 m!

Multipleantennen är genom vertikala ledare ner från de horisontella antenntåren uppe i tornen serieavstämde till jord med stora induktorer placerade vid tornens bas. Genom detta arrangemang blir antennens totala impedans i matningspunkten < 1,0 ohm.

Antennströmmen blir då 1400/1,0 A = 1400A och totala uteffekten $1400 \cdot 1400$ W = 200 kW. Från början fanns två likadana aggregat i Grimeton och dessa kunde köras parallellt och uteffekten blev då 400 kW.

Antennen genererar i sitt närfält i huvudsak ett mycket starkt H-fält. Först vid övergången till fjärrfält har balansen mellan H- och E-fälten på vanligt sätt ställt i sig på 377 ohm. Det unika här är att det först sker på ett avstånd från Grimeton av 2,7 km (?/2p)!

Den av alternatorn genererade högfrekvensen kan moduleras med en magnetisk förstärkare. Detta är i princip en oljekyld transformator där strömmen i antennekretsen kan styras genom att en DC-ström slås till och ifrån. Principen bygger på magnetisk mättningsregulering. DC-strömmen kontrolleras av kraftiga kontaktorer där ljusbågarna bryts av tryckluft. Ljudet från tryckluften bidrar starkt till den oväsen som råder då sändning sker. Kontaktorer styrs i sin tur av en krets där en telegrafnyckeln ingår.

Följande installationer med 200 kW Alexanderson alternatorer fanns på 20-talet:

Plats Signal Vågland
New Brunsvik, New Jersey, USA
WII, WRT 13761, 13274
Marion, Massachusetts, USA
WQR, WSO 13423, 11628
Bolin, California, USA
KET, KET 13100, 15600
Radio Central, Long Island, USA
WQK, WSS 16484, 15957
Kahuku, Hawaii, USA
KGI, KIE 16120, 16667
Tuckerton, New Jersey, USA
WCI, WGG 16304, 13575
Caenarvon, Wales, Storbritannien
MUU, GLC 14111, 9592
Warszawa, Polen
AXO, AXL 21127, 18293
Varberg, Grimeton, Sverige
SAQ 17442

Nostalgi. En original bensinpump.

Kvar idag finns endast Grimeton som är komplett bevarad.

Stationen körs i allmänhet två gånger per år. Dels vid nyår och dels under den s.k. Alexanderssonsdagen i början av juli. Info finns på hemsidan www.alexander.n.se

I år var det alltså extra festligt i samband med invigningen av det nya besökscentret.

Den nya byggnaden är uppförd i en stram och tidlös stil. Placeringen ligger vid sidan för att inte störa den ursprungliga miljön runt huvudbyggnaden.

En parkeringsplats har nu också byggts i anslutning till besökscentret. Jag anlände vid 11-tiden på lördagen och möttes av högtidsklädda människor samlade i nya hallen. Jag blev lite förvånad men fick snart informationen att denna del av dagen var avsedd för speciellt inbjudna gäster. Näväl, jag fick vara med på ett hörn trots att jag inte var speciellt inbjuden. Med champanjglas i handen minglade jag runt bland de andra. Därefter följde jag gruppen till huvudbyggnaden och åhörde föreläsningar om stationen och var med om uppstarten av alternatorn och den följande sändningen. Den information jag fick har jag försökt samla i den här rapporten.

Klockan 15 började den del av invigningen som var öppen för allmänheten. I det strålande fina sommarvädet samlades vi alla framför besökscentrets ingång. Ginestra kvartetten konserterade.

Välvärdad tjänstebil!

Välkomsthälsning framfördes av Landshövding Lars-Erik Lövdén. Han är tillika ordförande i Världsarvsrådet i Halland. Tal hölls av kommunalfullmäktiges ordförande, Svenska Unescorådets generalsekreterare och Riksantikvarieämbetets internationella sekreterare.

Kvartetten spelade bl. a Telefonpolka och Växeln hallå! Båda med direkt anknäytning till kommunikation.

Efter invigningstal av representant från Nordic World Heritage klipptes kablarna (!) och entrébyggnaden öppnades för allmänheten.

Vi som var där från SVARK:

Under invigningen på lördagen: Ebert SM7VRI.

Under Alexanderson dagen på söndagen: Magnus SM7UGO, Mikael SM7VHK, Rebecka SM7YWF, Rebecka's kusin Astrid.

Besök Grimeton! Öppet under Alexanderson-dagen samt under visningar vissa dagar på sommaren. Se hemsidan www.alexander.n.se

Lyssna på sändningar! Kan bli en utmaning med tanke på den låga frekvensen.

/SM7VRI Ebert

QRQ-nät

SMHSC nätet åter är igång efter sommaruppehållet. Lördagar mellan kl 0810-0900, frekvens 3537 kHz. Alla är varmt välkomna att anmäla sin närvaro på nätet och ta del av bullen. Master anpassar alltid takten till motstn. under incheckning. Bullen sänds i 150-200 t/m /BVO.

QRS-nät

Lördagar kl 14.00 SNT på 3545 +/- 5 kHz. Alla kan delta i sin egen takt. Ledes av bla SMØGOO, FDO och TAE. Ropa in i valfri takt 25-40 takt! /FDO

Blixt och dunder

Jag åkte på E4:an på väg hem från Danmark då Larmet gick från mitt-sommar Qth. Jag var då i höjd med Vaggeryd och det var väldigt mörkt i fjärran. Vid framkomsten så var inget synligt från ett inbrott utan det var ett falsklarm. Men det var nått konstigt vissa indikerings lampor som ska blinka lyste nu fast och andra lyste inte alls men larmet var helt intakt och fungerar utmärkt.

Nu två veckor hittade jag orsaken till falsklarmet det var blixten som slog ner i en närliggande björk och enligt min danske granne så "lyn" och muller samtidigt och väldigt kraftigt.

Den här bilden visar att blixten tagit ca 8-meter upp och stammen form-ligen exploderar ända ner till roten. Bark och grenar ligger flera meter bort från stammen men underligt nog är de översta fem metrarna helt orörda. Blixten måste ha gått in från sidan ca 8-meter upp i en utstickande gren.

Detta tycker jag att klart visar att blixten är helt oberäklig och inte alltid

Blixten föredrog detta träd i stället för antennmasten!

går på högsta punkt. Min mast ligger ca 40 meter bort och är ca 20 meter högre än björken så blixten slog ner i.

Har du några erfarenheter av nedslag så skriv en rad i Svark-nytt

73 de sm7fej

KABEL

jag har lite kabel att sälja på loppisen 1 tums 2 tums koax för den som önskar lite förluster.

SM7FEJ Lars

Säljes

Garmin GPS 12

Vill du ha en bra GPS så ska du köpa denna.

Den har alla system inklusive madenhead (locatorsystemet t ex JO77DS)

Pris 1000:-

73 de sm7fej

sm7fej@telia.com

Tel 036-91484

BREDA BAND

Jag och Sm7ugg tog en bärbar dator och körde runt lite här i samhället Tenhult. Döm om våran förvåning att MÅNGA trådlösa Modem var helt vidöppna. Det gick att direkt att komma ut på Internet nästan överallt i Tenhult via helt oskyddade anslutningar.

Det måste sägas att många hade skyddat sig med kryptering eller på annat sätt hindrat intrång. Vi träffade en som kallt konstaterade att vi letade nätverk och ha sade att han hade hittat 40st nätverk i Tenhult där nästan hälften var vidöppna.

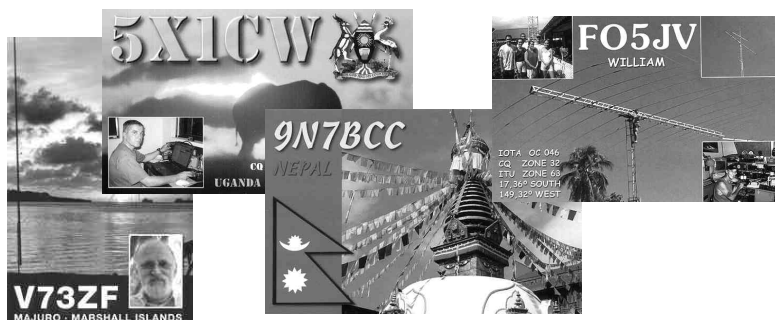
Så m du har trådlöst nätverk kryptera, sätt Mac-filter O.S.V. Så du slipper objudna gäster. Å andra sidan sitter du uppringt modem så kan du.....(gissa resten) om du vill hämta stora filer.

/Sm7fej

SK7AX

Aktivitet

Av SM7EH/Gösta

Tiden den bara rinner iväg utan att man kan göra något åt det, nu är det dags att summera sommarens "Radioaktivitet". Hur har sommaren varit egentligen? Man kan väl åtminstone säga att den har varit oväxlande. I början hade vi en period med mycket fint väder och temperaturer runt 25° och mer. Sedan kom regnet och det höll ju på en hel månad. Efter det så har vi nu haft en varm och vacker period igen, men nu går vi åter mot höst.

Hur har det då varit på radiofronten, hur har konditionerna varit? Enligt min mening så har det varit och är uruselt. Vad man får glädja sig åt är väl att vi nu snart är så långt ner i botten vi kan komma i denna "cykeln". Under dagtid hör man för det mesta inte ett pip på banden, men så kan det frampå kvällen sporadiskt dyka upp lite stationer och lite dx under en begränsad tid. Dock tror jag inte att det bara är konditionerna som är dåliga, utan det verkar som att det är dålig aktivitet. Är det en större contest en helg så är ju genast de flesta banden öppna, och det finns gott om stationer att köra. En trist utveckling. Nu går det ju snabbt mot höst och mörka kvällar, så att vi kan lyssna efter lite dx-stationer på de "långa banden", 1.8 och 3.5 MHz.

Det har inte varit så stor aktivitet från SK7AX den gånga perioden, kanske lite beroende på ovanstående. Det hur ju varit några mindre expeditioner ute, men vi har inte fått med dem i loggen.

Jag blir kanske lite tjugig, men jag vill åter slå ett slag för SVARK, för SK7AX och Visssmålen. Tänk vilken fantastisk fin anläggning vi som medlemmar i SVARK har tillgång till. Stationer för alla band och moder, en antennenpark av högsta klass, och sist

men inte minst, vilket QTH. Alla Ni som av någon anledning inte kan köra hemifrån, den vanligaste orsaken är väl att man inte har plats eller inte får sätta upp någon antenn, åk upp till SVARK och "lufta" signalen SK7AX.

Vi har under perioden haft besök 2 gånger av SM6YIN, Ingvar, från Kungsbacka. Han blir helt lyrisk när han kommer upp på SVARK och får se vilken anläggning vi har, jämfört med många andra klubbar.

För att vi skall kunna ha det så här framöver också, så krävs det att vi alla hjälps åt så att vi kan och får ha det kvar i fortsättningen.

Trots dåliga konditioner har det hamnat några fina dx i loggen:

VU2ATB	India
T6X	Afganistan
HS0ZBS	Thailand
V85SS	Brunei
ZJ1JD	South Cook Island
F5PTM/6W	Senegal
HC2SL	Colombia
4S7AB	Sri Lanka
9G5OO	Gahna
5X1RI	Uganda
A71A	Qatar

Kommande aktiviteter:

En efterlängtd expedition blir det 23/9 – 8/10 till **Kure Island**. Signalen blir K7C. QSL via N4XP. Iota OC-020.

Några Italienare kommer att aktivera **Eastern Kiribati**, T32, 28/9 – 15/10 QSL via home-call. Iota OC-032.

ON5SY kommer att köra från **Bhutan** 3/10 – 10/10, med signalen A52SY. QSL via ON4ON.

HB9FBO är på **Tonga** 24/10 – 1/12 med signalen A35BO. QSL direkt via HB9FBO

Christmas Island 25/10 – 6/11 VK9XDQSL via VK6NE, VK9XGQSL via W0YG direkt. Iota OC-002

ON54AJV och ON6TZ kommer att bli aktiva från **Cambodia** med signalen XU7TAS 30/10 – 0/11. QSL via ON4AJV.

Western Samoa 5W1. Ett par USA-stns blir aktiva 3dagar, 10/11 – 13/11.

Samma killar blir aktiva från **Niue** 14/11 – 30/11 med signalen ZK2LU. Iota OC-040.

73s de SM7EH/Gösta.

Östen SM5DQC meddelar adressen till en hemsida som hela tiden uppdateras när det gäller DX.

www.ng3k.com/Misc/adxo.html

Google Earth.

"Gubben Ivar" från ovan

För den som har breda band 256K eller mer är Google Earth ett roligt program där man kan titta på hela Jorden i fågelperspektiv.

Här ett klipp på "gubben Ivar" på Taberg som exempel Programmet som är gratis är ca 10mega stort. Jag har 64Kb anslutning och det funkar men är lite segt för programmet hämta detaljfotografier från nätet lite snabbare så funkar det riktigt bra.

Sm7fej

Yrke: fd radiotelegrafist.

Den 16e augusti besökte jag SVARK för andra gången. Precis som vid besöket två år tidigare, imponerades jag av anläggningen. Vid det första besöket hade jag fått förhandsinfo av SAG-kollegan och vännen Sten (SM6DER).

Jag tror dock inte, att han till fullo kunde förmedla vad som väntade mig. Några QSO:n med Rolf/BVO gav också nyttig information.

En sann DX-are tittar först på antennenparken. Den lämnade verkligen inte något i övrigt att önska. De olika stationerna, provrummet - eller som ni kallar det 'labbet' - samt inte minst skolsalen för undervisning i telegrafering, imponerade. Det är lite för långt mellan Kungsbacka och Huskvarna, för att en gång per vecka pendla och fylla vakansen efter en telegrafilärare. De trevliga klubbmedlemmar jag mött vittnar om, att SVARK verkligen är något stort inom amatörradion. Jag hoppas skolsalen kommer till användning.

Det är svårt att komma ihåg namn och signaler på de radioamatörer jag mött på SVARK. Jag fick en lista med signaler och namn på de, som är aktivast på telegrafi. Då jag berättade, att jag har en bakgrund som rubriken anger, fick jag frågan, om jag ville skriva ner några rader om yrket som försvunnet.

Mitt radiointresse vaknade, då jag blev bekant med en oldtimer inom hamradion, nämligen SM7SG/Helge hemma i Simrishamn. Han hade en gång signalen SMSG. Att jag sedan, under ett sommarlov fick följa med min far på sjön och träffa en livs levande radiotelegrafist, avgjorde det framtida yrkesvalet. Realexamen krävdes som ingångsvärde.

Musiköra och rytm-känsla (jag spelade i orkester på den tiden) var plusfaktorer och vägen till flottans radioskola stod öppen. Endast inträdesproven skulle klaras av.

Inträdesproven gav svaret: "Vägd men inte befunnen för lätt" ! Efter fullföljd utbildning på radioskolan i

Karlskrona, finslipning på Bergaskolorna samt cert-prov på teleskolan i Stockholm, erhöll jag i april 1958 radiotelegrafistcertifikat av första klassen. Som en bonus - om så önskades - erhöills ett radioamatör-certifikat, klass A. Endast hemortens polisman skulle intyga lämpligheten, mest baserad på min politiska läggning.

Alltså, ett lyckans år 1958, gnistcert och ham-callet SM7CNI. Diverse sjökommenderingar och en period på Karlskrona Radio /SAA avslutade sejouren i marinen.

I november 1958 mönstrade jag på min första båt som telegrafist. Rederi AB Transmarins M/S Gunda/SJOT och sedermera deras M/S Astrid/SJDA inledde min sjökarriär.

Jag blev bolaget troget tom 1960. Under sjötiden hann jag dessutom med TT Brahehus/SJAN, Lake Ontario/SDGE, Nordland/SDFT och Sagaholm/SIHV. Två korta gästspel gjordes i Svenska Lloyds Massilia/SIKN och Segovia/SMHU.

Trafikmässigt låg yrkets höjdpunkt under andra halvan av 50-talet och hela 60-talet. Under 70-talet började andra trafikslag att tränga på, t ex radiotelex och maritex.

Då telegrafistjobbet i lastbåtar var ett enmansjobb, dvs det fanns ingen kollega ombord, innebar första båten en utmaning. Beviset på telegraferings- och radiokunskap hade man i certifikatet.

Miljön kände jag ju till, eftersom jag fått följa med min far, som på den tiden var överstyrman i Red. AB Bancks båtar. Men flottans, till övriga

delar förstklassiga utbildning, innebar knapphändiga kunskaper om det kamerala jobb en telegrafist skulle sköta.

All löneavräkning ombord sköttes av telegrafisten. Kontakten med tull- och immigrationsmyndigheter vid fartygets inklarering i utländsk hamn, ålades även detta telegrafisten.

Socialtjänsten ombord, dvs kontakten med besättningens anhöriga och myndigheter på hemorten, dragsedlar, skatteinbetalningar, underhållsplikter etc.

Utdelning av utländsk valuta gjordes i varje hamn. Uppräknade kamerala uppgifter kan sammanfattas som ett skrivjobb. I telegrafisten lön ingick ett sk skrivtillägg. Beloppet minns jag inte, men det var inte särskilt stort. Då någon var i behov av läkarbesök i hamn, eskorterade telegrafisten den sjuke. Telegrafist hade ju språkkunskaper och en ledande roll inom personalhanteringen.

Sjöfolksidrotten, med världsserier i såväl fotboll, bordtennis som friidrott, behövde organiseras ombord i båtarna.

En idrotts- och fritidsledare krävdes och samtidigt en som tog han om den sk fritidskassan; kassa för div. utgifter.

Telegrafisten var som klippt och skuren för uppgiften. Han skötte ju alla ekonomiska transaktioner ombord. Hade han stort idrottsintresse samtidigt och kanske tom hade varit aktiv, var detta ett stort plus. Ja, det fanns rederier, som anställde på idrottsliga meriter !

Jag var aktiv fotbollsspelare och delar fortfarande svenska rekordet på 100 m för sjöfolk med några andra (11.0 år 1962). I övrigt inga anspelningar till ovannämnda meritfördelar.

Bortsett från löneavräkningen, som alltid inträffade i månadsskiftet - oavsett hamnliggande eller under resa kunde övriga kamerala tjänster kopplas till hamnliggandet.

Besättningslistor och tullistor, som erfordrades vid inklareringar, iordningsställdes dock innan hamnanlöpen. Praktiskt sett, hade ju gnisten inget jobb i hamn. I vissa

Nordland

Lake Ontario

Sagaholm

Brahehus

Astrid

Segovia

utländska hamnar plomberades radiosändaren på samma sätt som sprit och tobaksförråd plomberades i hamn. Det blev ändå massor med ledig tid i hamn och elaka tungers prat om passageraren ombord, var väl inte helt fel.

Hur såg då dagen ut till sjöss, det verkliga kallet man brunnit för? Lastfartyg, av den storlek att telegrafist krävdes (fartyg överstigande 3.000 dödviktston), måste enligt internationella regler ha passning på nödfrekvensen 500 kHz under all tid till sjöss.

Åtta timmar av varje sjödygn skulle passningen ske manuellt - under övrig tid passade den sk autoalarmmottagaren. AA-mottagaren passade 500 kHz A2 och alarmsignalen bestod av under en minut sända, fyra sekunders långa tecken med en sekunds mellanrum.

Efter det att autoalarmet mottagit fyra felfria tecken, startade larmklockor ombord; en i radiohytten, en i telegrafistens dag/sov-hytt och en klocka på bryggan.

Motsvarande anläggning fanns på fartyg utan telegrafist.

Nödfrekvensen var 2182 kHz.

Alarmsignalen, som också här sändes under en minut, kallades nödgök. Den var tvåtonig och benämningen inte helt felaktig.

Bryggbefälet skötte radion (A3 och så småningom SSB). I båda fallen föregicks det efterföljande nödmeddelandet av en två minuter lång paus, sannolikt den tid som krävdes för telegrafisten att intaga sin position, uppdatera sig om egna

fartygets aktuella position samt starta upp fartygets radioutrustning.

Nödsignalerna, ...—... på telegrafi och MayDay på telefoni, sändes efter alarmsignalen samt som inledning till nödmeddelandet.

Om en kuststation kvitterat nödmeddelandet, återutsände den därefter såväl alarmsignal som nödmeddelande - på telegrafi med inledande DDD och på telefoni som MayDay Relay.

Vaktperioderna utgjordes av tvåtimmarspass med två timmars mellanrum tills åtta timmar uppnåts per dygn. Tiderna fanns fastställda i det internationella radioreglementet, anpassade till fartygets position (lokaltiden).

Frekvensen 500 kHz kallades nödfrekvens för telegrafi medan 2182 var telefonins nödfrekvens. Frekvenserna var samtidigt anropsfrekvenser.

På senare tid klassades även VHF CH-16 som nöd/anropskanal. Tidsperioder, då ingen annan trafik än nödtrafik fick pågå på nämnda frekvenser, benämndes tystnadsperioder.

För telegrafin gällde klockslagen hh:15 - hh:18 och hh:45 - hh:48 (hh: = hel timme).

Radiostationens klocka hade rödmarkerade fält för tystnadsperioderna. Motsvarande tider för 2182 kHz var hh:00 - hh:03 och hh:30 - hh:33. Tystnadsperioderna var avsedda för lyssning efter svaga nödsignaler.

Ovanstående är i kort utdrag ur de radiosäkerhetsföreskrifter, som

Gunda

stadgades efter Titanics undergång. Det historiska perspektivet är av stort statusvärde för såväl radiotelegrafister som för alla som sysslar med någon form av radioförbindelser, inte minst radioamatörer.

Nöd, il och varningsmeddelanden tillhörde den dagliga rutinen. De annonserades alltid på 500 kHz, därav kravet att passa 500 kHz.

Nödmeddelanden har jag redan berört. Ilmeddelanden har prioritet lägre än nödmeddelanden. Ilmeddelanden användes ofta vid 'man över bord' scenarier. Vid just man överbord sändes även alarmsignalen.

Ilsignalen, som föregick ilmeddelandet, bestod av XXX XXX XXX (PanPan PanPan PanPan på telefoni). Varningsmeddelanden gällde sk navigationsvarningar (släckta fyror, drivande föremål etc.), kuling- och stormvarningar och annat som var viktigt för fartygets navigering. Varningssignalen bestod av TTT TTT TTT (Securite på telefoni).

Mottagandet av tidssignal, för kalibrering av fartygets kronometer, ingick också i rutinerna till sjöss. Rätt tid var viktigt vid bestämning av fartygets position (navigering med hjälp av solen eller stjärnorna).

En annan viktig del av jobbet var att för bryggbefälet presentera minst två väderleksrapporter per dygn. Väderleksrapporter sändes från kustradiostationer men även från speciella väderleksstationer. De var i högsta grad färskvara, därav vikten av att ta emot minst två per dygn. Geografiskt skulle de vara aktuella för det område fartyget befann sig i och det område fartyget var på väg mot.

Utöver den huvudsakliga och så viktiga säkerhetsmässiga sidan av gnistjobbet, innebar telegrafisten beställningens och fartygets ända kontaktväg med land, anhöriga och rederier.

Såväl rederitelegram som privattelegram utväxlades via kustradiostationer. Rederiradiosamtal och privata radiosamtal utväxlades också över kustradiostationerna.

Då ofta en besättning var av blandad nationalitet, vannlade sig gnistar om att i möjligaste mån använda adresslandets kustradiostationer. Besättning av blandad nationalitet innebar därför, att i den dagliga rutinen ingick att ta sk trafiklistor från olika kuststationer.

Avgångslandets och destinationslandets kuststationer stod först i raden (efter SAG). Trafiklistor var kuststationers sätt att annonsera att de hade trafik till fartyget. Listorna sändes på bestämda tider (på SAG varannan timme med start udda utklockslag) och innehöll anrops-signaler på de fartyg, som hade trafik att avhämta. Olika kuststationer hade av förståliga skäl olika listtider.

Till sist och inte minst, det viktiga sk SAX-presset. En nyhets-sammanfattning från TT, en fullskrivna A4:a sida med de viktigaste svenska och internationella nyheterna.

Samma nyhetstelegram sändes tre gånger per dygn i ca. 100-takt. Telegrafistens anseende kunde ta stor skada av uteblivna press-meddelanden, det enda nyhets-mediet ute på världshaven.

Nyhetstelegrammen kvitterades inte.

Under mina 9 år till sjöss, bl a 12 TuroRetur resor Panama - Australien, fanns mycket tid för amatörradio ombord. Den enligt lagen passade 500

kHz frekvensen var dödyst ut på Stilla Havet. Endast kvällstid hördes de amerikanska långvågsstationerna. Under mina år på Pacific tror jag mig aldrig mött en annan båt inom synhåll.

Trafiken med SAG från Pacific var som att köra DX, alltid en utmaning. På SAG gick en rundresa, en sk CQ-resa, som talade om vilka sändare som var igång (SAG4 = 8 MHz, SAG6=12 MHz etc) samt på vilka band SAG lyssnade.

Varje band, 4-8-12-16 och 22 MHz (senare även 25 MHz) hade ett från ca 10 kHz brett till uppemot 30 kHz brett anropsområde i varje band. Vid etablerad kontakt angav fartyg sin arbetsfrekvens med tre siffror (568 betydde 12568 kHz) samt i vilken sektor (A - G) man låg inom.

Sektorkartan för SAG:s rikt-antennerna innebar sex olika 60 grader breda riktantennerna av typen stackade Lazy-H med ca 22 db förstärkning på 17 MHz (detta plus 10 Kw !!!). Hela klotet täcktes på så sätt.

Mottagarantennerna var stora rombantennerna, 12 till antalet, alltså hälften så 'breda' som sändarantennerna.

Önskade ett fartyg att utväxla radiosamtal på kortvåg, gjordes anrop på telegrafi. Vid etablerad kontakt, då fartyget bl a angav QTH, erhöles en sk telefonkanal i något av nämnda kortvågsband för fartygstrafik (4-8-12 etc).

En sida av gnistyrket har jag ännu inte berört, dvs vad man gjorde på fritiden i hamn. Jag ser höjda ögonbryn, väntade bravader, men artikeln är avsedd för hamradio.

Framförallt under åren på Stilla Havet, resor mellan USA och Australien, Ecuador och Japan, Japan och Australien, fanns mycket tid ombord för amatörrafik. På den tiden hade jag en Collins KWM-2, den bästa tranceiver som funnits !

Under åren till sjöss körde jag 18.000 QSO:n, mest SSB eftersom det var relativt nytt då och CW-biten fick man ju i jobbet. Här skapades möten, gjordes upp sked och planering för träffar vid nästa hamnanlop. Ett cq på 21-MHz/SSB från Pacific innebar så många K/W stationer man orkade köra. EU-kontakterna togs på kvällar,

oftas nattetid eller tidig morgon hemma, företrädesvis på 7 och 14 MHz.

Vi hade ju inte WARC-banderna på den tiden.

Det var under varje resas sex-veckors uppehåll i Australien, som eye-ball QSO:na skedde. Från Cairns i norr till Port Adelaide/Tasmanien i söder mötte jag under dessa år ett hundratal VK-hams. I staten Victoria förärades jag med ett tillstånd att köra från hamn, trots att man på den tiden inte delade ut sådana tillstånd i Sverige.

Den australienska radioamatören på den tiden var en man i 45-årsåldern som pensionerat sig och nu drev en rörelse, ex vis ett tiotal taxibilar. Själv skötte han taxiradion men samtidigt körde han ham-radio med en KWM-1a eller 2a.

Några hade köpt sig en bowling hall och andra var fortfarande yrkesaktiva. Bl a hade jag tillfälle att följa med en sk "flying doctor". (jmf serien 'Kan doktorn komma').

Anledning till välståndet var, att man i Australien fick 7 statliga TV-kanaler inom en femårsperiod och de som sas var i rätt business upplevde en verklig boom ! Vissa av killarna jag lärde känna från down under, hade jag sked med fram till ca. 1968. Framförallt fick jag vara med i gänget VK - G:stns på LSB 7 MHz, så nära 7.100 som möjligt. Skedtiderna var 06.00 utc. Under de senaste två åren har jag fått QSO med några från 'det gamla gänget'.

1966 kvittade jag sjölivet och började på SAG. Varmast om hjärtat låg fartygen ute på Pacific och erfarenheterna från fartygssidan där ute var värdefulla vid arbetet på SAG.

En telegrafibåt, typ min båt, Lake Ontario/SDGE hade i snitt 90 telegram per månad. På SAG hade man i snitt 130 tgm per vakt/man (7 timmar) ! Av förståliga skäl lades hamradion på is och 1970 lämnade jag in min anropssignal (CNI).

Men ränderna går aldrig ur, som det så vackert heter. För exakt 26 månader och 6.000 QSO:n sedan, fick jag ny signal, SM6YIN. CNI var ute men jag tycker YIN är en mycket bättre CW-signal än CNI. Antagligen har ett

uppdämt behov av amatörradio och dx-ing funnits.

De 6.000 QSO:na har gett mig WAZ, DXCC-232 med 200 bekräftade och 208 DXCC på WARC-banden; effekt 100 watt och trådantenner. Jag kör numera 99.9 % CW.

Denna artikel blev kanske något av en presentation av undertecknad, samtidigt som den beskriver fartygs-telegrafistens vardag.

Fördelen är ju, att våra framtida CW-QSO:n inte behöver bli så långa, eftersom ni redan vet det mesta om mig. SAG-tiden har jag bara nuddat vid och kanske längre fram får jag tillfälle att beskriva jobbet på en kustradiostation med ett världsomspännande, mycket gott rykte.

Jag önskar alla läsare av SVARK-nytt 73 och på såväl återseende som eterhörande.

Min önskan är att besöka SVARK vid varje Huskvarnabesök (min son bor ju här med sin familj).

Ingvar/YIN.

Loppmarknaden den 17 september

Prylar efterlyses till klubbens egen försäljning! Har du något över eller vet om något överskott på t ex ditt jobb, fråga gärna! Klubben tar tacksamt emot gåvor!

Allt för att få en så intressant loppmarknad som möjligt!

Du som själv vill sälja, hör av dej till Ingemar SM7RIN!
ingemar.em@telia.com

Sambandsoperatörer efterlyses !

Under hösten kommer vi att delta i några radiosamband. Det första är det traditionella Vätternrallyt lördagen den 24 september. I år består det av 3 specialsträckor, varav två körs två gånger, totalt 5SS.

Till detta behövs 6 operatörer ute och 2 operatörer i basen samt ytterligare någon reserv.

Vi har även fått en förfrågan om att hjälpa till på Ränneslättsloppet (enduro, motorcykel) i slutet av oktober. Mer info om detta samband kommer senare.

Har du möjlighet att ställa upp på något av ovanstående radiosamband så hör av dig till undertecknad snarast.

Radiosambanden är ett viktigt ansikte utåt för radioklubben och en viktig inkomstkälla, därför är det av vikt att så många som möjligt ställer upp. Om du inte har varit med på samband tidigare så är du välkommen att delta ändå. Du får sitta brevid någon som är mer erfaren och lära dig hur det går till.

73 de Magnus, SM7UGO, sm7ugo@ssa.se, 036-911 62

